

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

49. De immunitate Ecclesiarum, cæmeterii, & rerum ad eas pertinentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

sub illius Sancti patrocinio, cujus erat Ecclesia destructa. Vid. Trid. sess. 21. c. 7. juncto c. 1. & 4. h. t. & ibi DD.

§. V.

Materia Ecclesiæ sunt lapides, cæmenta, ligna, & similes res ædificiis extruendis, & conficiendis necessariæ.

§. VI.

Forma Ecclesiæ est vel interna vel externa.

Ad formam internam pertinet, ut Ecclesia extruatur cum consensu Ordinarii, ejusque auctoritate: ut extructa precibus ad DEUM suis initiatur: ut certi sacrarum, quæ in Ecclesia peraguntur, functionum Ministris pro modo facultatum, quas Ecclesia habet, constituantur; ut certis, statisque temporibus cætus fiant, & alia, quæ ad regimen Ecclesiasticum pertinent, ordine, ac decenter peragantur. l. 4. C. de SS. Ecclesiis. & Novell. 3. in Prefat.

Forma externa consistit in ipsa structura, quam fabricam vulgò appellant. Hæc ex antiqua traditione oblonga esse consuevit, indicans Naviculam Petri: & si commodè fieri possit, exigit, ut Altare principale versus orientem erigatur, eò quòd Christus dicatur ad Orientem ascendisse. Psal. 67. & 34. ibi: *Psallite DEO, qui ascendit super cælum cæli ad Orientem.* P. Engl. h. t. n. 7.

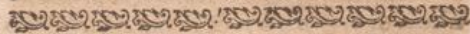
§. VII.

Finis, ob quem extruitur Ecclesia, est, ut in ea Sacramenta administrantur, verbum DEI prædicetur, & audiatur, Laudes, & preces DEO offerantur, ac Divina officia ritè celebrentur.

§. VIII.

Ad Effectum Ecclesiæ pertinet, quòd locus ille, in quo Ecclesia ædificatur, sit Sacrosanctus: Sacer quidem, quia DEO dicatus, & sacratus. l. 2. §. 2. ff. de Res. divis. Sanctus: quia sanctionibus Imperatorum ab injuriis

hominum eximitur, & defenditur. l. sanctum cum l. seq. ff. de Res. divis. l. 1. & seq. ff. Ne quid in loco sacro.

TITULUS XLIX.

De Immunitate Ecclesiarum, cæmeterii, & rerum ad eas pertinentium.

Immunitas, de qua in, & sub hac Rubrica agitur, est vel immunitas Ecclesiarum, ac cæmeterii, quam localem vocant, vel immunitas rerum ad eas pertinentium, quam realem appellant.

Pars I.

De Immunitate Ecclesiarum, ac Cœmeterii.

SUMMARIA.

1. Immunitas localis quid? 2. Que ejus origo. 3. usque 10. Quibus locis competat? 10. 11. Quos reos securos reddat? 12. Que sit forma immunitatis localis? 13. Quis finis. 14. & seqq. Qui effectus?

§. I.

Per immunitatem Ecclesiarum, ac cæmeterii hic jus asyli, seu illud privilegium potissimum intelligitur, quòd reis ad Ecclesiam aut cæmeterium confugientibus securitatem præstat, ne vi inde extrahi possint. Germanicè dicitur eine Freyheit/ oder Freyung.

§. II.

Causa efficiens hujus immunitatis est jus. Sed quale? Aliqui eam constitutam putant jure naturali. quos refert Thomas Delbene de Immunitat. & Jurisd. Eccles. c. 16. dub. 2. n. 2. Plures existimant, eam fuisse introductam jure Divino per Trid. sess. 25. de Reformat. c. 20. ubi asserit: *Ecclesia, & personarum Ecclesiasticarum immunitatem DEI ordinatione, & Canonicis sanctionibus constitutam.* Sed verius est, hanc immunitatem originem

T t

tra-

traxisse ex jure solum humano tam Civili, quam Canonico: Civili *tot. tit. C. de his, qui ad Eccles. confug. & Novell. 17. c. 7. Canonico c. 6. 9. & fin. h. t. & passim alibi.* Ratio capitalis est: quia licet jus naturæ, ac Divinum DEI cultum præcipiat, non tamen distat, reos ad templa, ac cæmeteria confugientes vi inde non abstrahendos: neque extractio rei, ut promeritas pœnas luat, in DEI, vel sacri loci contemptum cedit, sed insuper referri potest ad finem honestum, ac bonum Reipublicæ, cujus interest, ne delicta maneat impunita. Decretum Trid. quod in contrarium allegatum est, non de immunitate locali, sed personali, aut reali intelligendum est. Vide Covarr. *Var. resolut. lib. 2. c. 20. num. 1.*

§. III.

3 *Subjectum* hujus immunitatis sunt Ecclesiæ aliæve loca sacra, ac religiosa, quibus concessa est, ac competit. Competit autem

I. *Ecclesiis consecratis*, imò etiam non consecratis, in quibus Divina Mysteria celebrantur. *c. 9. h. t. c. omnes Basilica. 2. c. de fabrica. 23. de Consecrat. dist. 1.* An etiam iis, in quibus hæcenus Divina Mysteria nunquam sunt celebrata? Negant Glos. in *cit. c. 9. v. celebrantur. h. t.* Anton. de Butr. *ibid. n. 3. Decian. in tr. crimin. lib. 5. c. 24. n. 24.* moti argumento à sensu contrario ex *cit. c. 9.* deducto. Sed rectius affirmant Covar. *d. c. 20. n. 4. & Clarus in pract. crimin. §. fin. q. 30. n. 4.* quia ratio illis concessæ immunitatis non est celebratio actualis Missarum, sed quia auctoritate Episcopi Divinis obsequiis destinata est, ut patet ex *cit. c. 9. & c. ad hæc. de Religios. domib.* Hinc etiam Ecclesiam nondum constructam, positò tamen primò lapide, & loco Altaris cruce designato, gaudere immunitate, docent Ancharanus in *d. c. 9. n. 1. Panormit. ibid. n. 5. Eximius P. Corbinian. Kham de Censuris in specie. c. 8. n. 589.*

II. Hæc immunitas competit *Monasteriis, domibus, ac Convenibus Religiosorum*; cum sint loca Divino cultui deputata. *c. quisquis, causa 16. q. 4. l. omnia privilegia. C. de Episcop. & Cleric. ubi Orphanotrophis, sive Alcesteriis, aut Prochotrophis, seu Xenodochiis, vel Monasteriis privilegia conceduntur ad instar majoris venerabilis Ecclesiæ incluxerunt.* Barb. *F. E. U. lib. 2. de Immunit. p. 2. c. 3. n. 72. Sylvester V. immunitas. n. 1. Fagn. ad c. Ecclesia 9. h. t. n. 28.* Quæ immunitas extenditur etiam ad hortos, areas, domos familiarum, stabula animalium, & quæcunque loca contenta intra septa Monasteriorum, arg. *c. frater. c. si quis in atrio. c. si quis contumax. causa 17. q. 4. l. pateant. C. de his, qui ad Eccles. confug.* Constituit Gregor. XIV. quæ incipit: *Cum alias.* Fagn. *loc. cit. in fin. Ægidius Rambeck. dist. 4. Panoplia c. 4. n. 19.*

III. Immunitas competit *cæmeteriis Ecclesiæ contiguis, ac unitis, c. fin. h. t. ibi: in Ecclesiis, vel earum cæmeteriis.* Tuschus *V. Ecclesia concl. 10. n. 3. Farinacius in append. 17. n. 262.* An etiam cæmeteriis ab Ecclesiâ separatis? Affirmo cum Navarr. in *Manual. c. 25. v. cæmeterium* Farinac. *cit. c. 17. n. 264. & communi aliorum: quia Ecclesiæ & cæmeteria, ut ut separata, gaudent eodem privilegio per c. 5. h. t. Corbinian. Kham, cit. c. 8. n. 592.* ubi cum Fagn. infert, immunitatem violatorum, qui reum in tali cæmeterio stantem per partem pallii extra ipsum pendentem extraheret.

IV. Competit *Oratoriis auctoritate Episcopi erectis, & cultui Divino perpetuo destinatis: quia quamvis benedicta, aut consecrata non sint, sunt tamen loca Religiosa arg. c. ad hæc. de Religios. domib. & super eorum subjectione, ac visitatione Episcopus jure communi fundatam habet intentionem. c. 6. Eod. c. 1. §. deinde liceat. de Censib. in 6. Aliud obli-*

obinet in Oratoriis privatâ auctoritate ere-
ctis ut sunt mullæ Capellæ in ædibus privato-
rum, & aliquando Oratoria Contraternitatû:
talia enim, quantumvis ibidem ex licentia
Episcopi quotidie Missæ legantur, quia ta-
men nec loca sacra, id est, DEO specialiter
consecrata, nec etiam Religiosa sunt propriè
loquendo, sed merè profana, ac privata, ita ut
pro arbitrio Domini, quod hodie est orato-
rium, cras possit esse Camera, ideo immunitate
non gaudent, prout S. Congregatio Immuni-
tatis in una *Perusina* 9. Decemb. 1631. de-
claravit, docetque Panorm. in *c. Ecclesie. h. t.*
& in *c. ult. de Conf. Suarez. tom. 1. de Relig.*
lib. 3. cap. 9. n. 18.

V. Hæc immunitas competit etiam *hospi-
talis* auctoritate Episcopi erectis cum altari
ad celebrandum: siquidem & hæc sunt loca
Religiosa, nec ad ulus profanos converti pos-
sunt: *c. ad hac de Religios. domib. & privilegia*
concessa Ecclesiis se quoque extendunt ad ho-
spitalia. *l. omnia C. de Episc. & Cleric. Fagn.*
in c. Ecclesia h. t. n. 27. Archidiacon. in c. de
servit. causâ 17. q. 4. n. 1.

VI. Hæc immunitas attribuitur Palatio, si-
ve domui Episcopi. Panorm. in *c. Ecclesiis. h. t.*
Guido Papæ q. 121. n. 4. Tuschus *lit. l. concl.*
89. n. 24. propter text. in *c. id constituimus.*
36. causâ 17. q. 4. ubi dicitur habetur, reos
minimè ab atriis Ecclesiæ, vel domo Epi-
scopi abstrahere non licere. Interim aliqui
volunt, hunc textum tantum procedere, si
Episcopus in sua domo Capellam consecra-
tam habeat. Alii probabilius eundem textum
interpretantur, quando domus Episcopi juxta
Ecclesiam intra quadraginta passus sita est,
prout in *c. penult. dist. 41.* Episcopus non lon-
ge ab Ecclesia hospitium suum habere jube-
tur. Hanc sententiam vel ex eo comprobave-
ro, quod S. Pontifex in *cit. c. 36.* nihil novi se
constituere, sed duntaxat decreta Canonum
repetere asserat. Cum ergo SS. Canones

immunitatem Ecclesiarum majorum tantum
ad quadraginta; Capellarum verò, & Eccle-
siarum minorum ad triginta duntaxat pas-
sus ultra Ecclesiam porrigant, nullibi autem
specialis immunitas Palatio Episcopi concessa
reperiatur, imò in eodem textu non obscure
atrium Ecclesiæ, & domus Episcopi conjun-
gantur, meritò hæc explicatio admittenda vi-
detur cum Gloss. in *cit. c. 36.* Innocent. in *c.*
inter alia. h. t. & Zerolla in *prax. Episcop. V.*
immunitas. p. 1. §. 2. eamque sententiam in
praxi receptam esse, testatur Clarus *cit. §. fin.*
q. 30. n. 3.

VII. Plures hanc immunitatem extendunt
ad tabernaculum Sanctissimi Sacramenti, vel
ad Sacerdotem Evcharistiam portantem, eò
quòd etiam de Jure Civili immunitas conce-
datur iis, qui ad Statuas Principis confugiunt.
l. un. C. de His, qui ad Statuas confug. imò
olim Episcopi, vel etiam Presbyteri & Mo-
nachi, eos, qui ad supplicium ducebantur,
absolute eripere, & servare potuerint per *l. 6.*
C. de Episcop. audient. Cur non igitur hoc
privilegium potius ipsi Christo Domino con-
cedatur, maxime cum ipsismet Ecclesiis po-
tissimum propter sacram Evcharistiam, & ce-
lebrationem Divinorum Mysteriorum com-
petat? Ita Laymann. in *Theol. moral. lib. 4.*
tr. 9. c. 3. n. 4. Lezana *V. immunitas. num. 2.*
Tulchus *V. Eccles. concl. 10. num. 33.* Cor-
binian. Kham *de censur. in specie. c. 8. num.*
598. Verum quia hoc nusquam in SS. Cano-
nibus expressum reperitur, & aliunde hæc im-
munitas extendenda non est, ex quo in-
quantum ex una parte favet Ecclesiis &
Religioni, in tantum ex altera derogat Ju-
stitiæ, & incolumitati Reipublicæ, ideo
non immeritò hanc communem senten-
tiam in dubium vocat Covarruv. *variar.*
resolution. c. 20. numer. 6. cum Gloss. in *c.*
quæstus. causâ 13. q. 2. proinde rectif-
sime in facti contingentiâ ad consuetudi-
nem,

nem, quæ optima legum interpretis est, recurratur.

§. IV.

IO *Objectum* immunitatis Ecclesiarum, ac cæmeterii sunt rei, quos contra vim securos reddidit. Reddit autem securos omnes, qui specialiter in Sacris Canonibus non excipiuntur. *c. inter alia 6. & c. fin. h. t.* Constituit Gregor. XIV. quæ incipit: *Cum alias*. in quibus excipiuntur I. Publici latrones. II. Viarum grassatores. III. Qui homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis committere non verentur. IV. Qui proditoriè proximum suum occiderunt, simulatâ amicitia, vel inimicitia dissimulatâ. V. Assassini, qui acceptâ, vel promissâ pecuniâ ex pacto hominem occidunt. VI. Hæretici, eorumque receptatores, defensores, auxiliatores. VII. Rei læsæ Majestatis, si crimen hoc in ipsam Principis personam admissum fuerit. Confer. Del bene p. 2. de *Immunit. Eccles. c. 16. dub. 13. & seqq.* Extra hos cæteri delinquentes omnes, quanquam graviora delicta commiserint, immunitate gaudent.

II De Clericis, & Religiosis *dubitat*ur: an extra casus exceptos etiam illi immunitate defendantur contra proprios suos Judices Ecclesiasticos?

Negant Panorm. in *d. c. inter alia 6. h. t. n. 13.* Azor. *Instit. moral. p. 2. lib. 8. c. 9. q. 9.* Bonacin. *tom. 2. disp. 3. q. 7 p. 5. n. 5.* ideo: quia Clerici & Religiosi vi sui statûs magis à gravioribus saltem delictis abstinere tenentur quàm Laici, & ita favor immunitatis Laicis nominatim in jure, præsertim in *Constitutione Gregoriana*, concessus ad Ecclesiasticos non videtur extendendus.

Affirmant Tulchus *pract. concl. 7. Ecclesia concl. 9. n. 17. & concl. 11. n. 27.* Clarus in *pract. crimin. §. fin. q. 39.* Diana p. 1. tr. 1. *resolut. 24.* Fagn. in *c. inter alia h. t. n. 78.* Quorum sententiam tum maximè ample-

ctendam censeo, si præter poenam canonicam alia corporalis per modum vindictæ imponenda veniat, ut si Clericus crimen degradatione dignum commiserit, ob quod alias curiæ sæculari tradi solet ad inferendam mortem vel membrorum mutilationem: ne enim tunc ad eum finem è loco immunitatis in vitis extrahatur, plures rationes tuadent. *Prima* est: quia non tantùm à Laicis, sed etiam à quidem multò magis ab Ecclesiasticis Judicibus violentia in Ecclesia exerceri non debet. *Secunda*: quia conveniens est, ut æquè Clerici, ac Laici ab Ecclesia defendantur, utpote, qui eidem speciali servicio mancipati sunt. *Tertia*: quia propter assumptum Clericatum non debent esse deterioris conditionis, & minus ab Ecclesia defendi, quàm si Laici mansissent. Accedit, quòd istud privilegium principaliter sit concessum loco, personis verò non nisi propter reverentiam illius. Ergo quibuslibet in Ecclesia repertis suffragatur, nisi specialitè reperiantur excepti, quorum numero Clerici non continentur.

Ad argumentum oppositum responderetur, ex eo, quòd Clerici & Religiosi ad vitam perfectiorem obligati sint, malè concludi, quòd immunitate locali propterea privandi sint, sed rectius inferri, quòd ea immunitate gaudere debeant. Neque verò extensione opus est à Laicis ad Clericos, cum plurimi Canones de immunitate locali generalitè & indefinitè loquantur, non distinguendo inter Clericos, & Laicos, veluti *c. 9. 19. 35. & 36. causa 17. q. 4. item c. fin. h. t.*

§. V.

Forma immunitatis Ecclesiarum, & cæmeterii consistit in privilegio, quò Rei eò confugièntes defenduntur, ne inde extrahi queant.

§. VI.

Finis hujus immunitatis est favor Religionis, fideique Christianæ, & honor DEI, Sanctorumque cultus.

§. VII.

14. *Effectus* immunitatis Ecclesiarum, cæmeterii, sicut & aliorum Sacrorum, aut Religiosorum locorum plures, ac insignes se offerunt.

Primus est, quod confugæ in illis sint recipiendi: neque inde repelli possint, vel excipiendi. *c. reum c. desini vir. causâ 17. q. 4. c. inter alia 6. h. t. ubi, dum Rectores Ecclesiarum, ut pacem, vitam, & membra obtineant, iudere jubentur, perspicuè confugientibus ad Ecclesias suas aditum præcludere, eosque repellere prohibentur.*

15. *Secundus*, quod criminis non excepti rei quicumque sacris alylis recepti illic capi, ac compedibus, vel vinculis constringi nequeant. *c. 35. causâ 17. q. 4. l. 6. C. de His, qui ad Eccles. confug. Canif. n. 22. h. t. Guido Papæ decis. 121. num. 2. & 3. Vigiles tamen, & Rectores in vicinia Ecclesiarum constituere, qui reum è loco immuni forsitan ultrò prodeuntem apprehendant, contra immunitatem Ecclesiasticam non esse, verius est, tamen obsidio circum circa Ecclesiam ponatur, & omnis elabendi occasio fugitivo præcludatur, ut Farnac. in *Appendic. c. 19. num. 299.* & communis praxis ostendit; dummodò alimenta necessaria ipsi non intercipientur, nec ostium Ecclesie occludatur, atque ita quasi carcer efficiatur: optima ratio, quia immunitas Ecclesie non prohibet Judices pro suo arbitrio delinquentibus insidiari, nec reum, qui ad Ecclesiam confugit, omnino à pœna liberat, sed tantum à violentia defendit, quàm diu in Ecclesia existit.*

16. *Tertius*, quod Rei in loco immunitatis recepti inde inviti extrahi nequeant, & contra eos, quàm diu ibi existunt, sententia mortis, aut alia pœna corporalis statui non possit. *d. c. inter alia 6. h. t. Sylvester V. immunitas 3. q. 4. Suarez. lib. 3. de Relig. c. 12. n. 5. qui addit: nec pœnam servitutis, exilii, aut trirremium in illos decerni posse, cum sint admo-*

dum graves, & corporalibus, si non graviores, saltem pares. Quòd si fortè insuper habitò dictò Juris privilegio reus per vim abstractus, & condemnatus fuerit, totus processus post talem violentiam institutus ipso jure, & factò nullus erit, ex quo fundamentum, siue captura, per quam quasi possessio ipsum reum acquiritur, injusta fuit. Layman. in *Theol. moral. lib. 4. tr. 9. c. 3. n. ult.* Planè existentes in asylo pœnâ pecuniariâ affici posse, colligitur ex *d. c. inter alia*, ibi: *super hoc tamen, quòd iniquè fecit, est aliàs legitime puniendus.*

Quartus, & præcedenti proximus effectus, hujus immunitatis est, quod criminis non excepti rei Ecclesie, Monasterio, vel loco immuni, è quo violenter extracti sunt, cum bonis inde abstractis illæsi restitui debeant. *c. miror. c. sicut causâ 17. q. 4. Panorm. in c. inter alia. n. 26. h. t. Fagn. ibidem n. 10.* Et hoc adeò verum est, ut non tantum ipse reus injustè extractus possit agere, quòd pristinæ libertati restitatur, *Canif. num. 25. h. t.* sed ipsi quoque Ecclesie contra extrahentem ratione spoliæ actio competat, quatenus per excommunicationem compellatur extractum restituere. *c. 8. causâ 17. q. 4.* Porro si reus rogatus à Judice, aut promissionibus illectus sponte egrederetur, non violaretur immunitas Ecclesie per ejus apprehensionem, siquidem tunc vis nulla loco sacro inferitur. Secus foret, si dolo à Judice ductus postea caperetur, quia dolus hac in parte violentiæ æquiparatur, ut ex communi notavit Navarr. in *Manual. c. 25. n. 21. Suarez. de Relig. lib. 3. c. 13. n. 2. & 17.*

Quintus effectus spectatur in pœnis statutis in sacrilegos violatores immunitatis Ecclesiasticæ, quæ alia de Jure Civili, alia de Jure Canonico. De Jure Civili dictata est pœna ultimi supplicii. *l. 6. C. de His, qui ad Eccles. confug.* Jure Canonico præter excommu-

nicationem violatores immunitatis subentur Ecclesie violatae solvere nongentos solidos. c. 20. & seq. causa 17. q. 4. Verum hujus multa jus hodie per non usum ab Ecclesia amissum esse, notat Gloss. in c. cum multa. 3. causa 15. q. 8. poena autem excommunicationis etiamnum hodie obtinet, & quidem ipso facto incurrendae, ubi Bulla Greg. XIV. Cum aliis. publicata est; secus ubi publicata, aut recepta non fuit: quandoquidem textus allegati, & praemonitionem requirunt, & simpliciter excommunicationem comminantur, nec satis exprimunt, an ipso facto incurratur. Zerol. in prax. Episc. V. immunitat. §. 3.

Pars II.

De Immunitate rerum ad Ecclesias pertinentium.

SUMMARIA.

29. Quid sit immunitas realis? 20. Quo jure prodita? 21. Competit bonis Ecclesiarum, & Clericorum etiam patrimonialibus. 22. 23. 24. Quid & quotuplex sit munus? 25. usque 32. A quibus muneribus Ecclesie, & persona Ecclesiasticae sint exemptae? 33. Qua sit forma? 34. Quis finis. 35. Qui effectus hujus immunitatis?

§. I.

19 **I**mmunitatem rerum, seu realem definitio, quod sit privilegium, quo Ecclesiarum, & Clericorum bona a vectigalibus, tributis, aliisque civilibus muneribus Magistratui, aut Principi saculari pendendis sunt immunita, & exempta. arg. c. 4. & 7. b. r.

§. II.

20 **C**ausa efficiens hujus immunitatis est jus. Et quamvis non convenient inter se DD. Catholici, quod jure introducta sit, crebrior tamen gravissimorum Interpretum sententia est, eam originem trahere ex jure Divino per c. 30. de Jurejurand. c. 4. de Censib. in 6. Trid. sess. 25. de Reformat. c. 20. Gloss. in c. si

Imperator. dist. 96. Panormit. in c. 10. de Constitut. n. 6. Fagnan. ibidem n. 10. Innocent. in c. 2. de Majoritat. & Obid. & alii innumeri.

§. III.

Subjectum hujus immunitatis sunt bona Ecclesiarum, & Clericorum, quae per illum ab oneribus, & muneribus civilibus exempta sunt. d. c. 4. & 7. b. r. c. 4. de Censib. in 6. c. 6. milititer 58. causa 16. q. 1. Bulla Coena Domini casu 13. l. 1. & auth. item nulla. C. de Episc. & Cleric. Neque id solum videtur intelligendum de iis bonis, quae proprie sunt Ecclesiastica, id est, ipsarum Ecclesiarum, & beneficiorum, sive prout pertinent ad Clericos titulo aliquo Clericali, sed etiam de iis, quae sunt patrimonialia, & pertinent ad illos titulo aliquo merè Laicali, ut usque ad navalem palam DD. inculcant per *juramentum citata*.

§. IV.

Objectum hujus immunitatis sunt munera civilia, a quibus bona Ecclesiarum, & Clericorum eximit. Ut autem scias, a quibus muneribus eximat.

Praemitto I. Nomine muneris in proposito, & quatenus inde derivatur immunitas, venire onus necessario subeundum a lege, consuetudine, vel a Superiore impositum. l. munus proprie 214. ff. de V. S.

Praemitto II. Munera esse in triplici differentia. Quaedam sunt personalia, quaedam merè realia, quaedam mixta. l. 18. pr. ff. de Munerib. & honorib.

Personalia aliqua solum consistunt in labore personae sine sumptu pecuniae, veluti *rela & cura*. d. l. 18. §. 1. aliqua vero in solutione certae alicujus pecuniae, non ratione bonorum, sed ratione solius personae: ut cum in singula capita certus census constituitur. v. g. ita: *quilibet existens in territorio quantumvis teneatur sui seip. Person. oder Leib solvere medium florentinum*. Qui census proprie *Capita-*

ptatio germanicè Ropf oder Leibs Steur nuncupatur. l. *ararem* 3. ff. de Censib. Alex. Sperell. dec. 36. n. 16.

Munera merè realia sunt, quæ sine respectu ad personam, ejusque qualitatem præcisè ipsis rebus, seu bonis, sive bonis propter bona imponuntur; ut cum singulis prædiis, aut domibus secundum se. certa pensio pecuniaria taxatur v. g. ita: *Quodlibet prædium, vel domus tenetur annuatim aurum pendere.* Quæ pensio propriè tributum appellatur. *Jalon in l. placet. C. de SS. Eccles. n. 6. Casar de Panimoll. dec. 100. adnot. 1. n. 33.*

Munera mixta bifariam sic dicuntur I. Ea, quæ tam corporis ministerio, quam gerentis sumptu sustinentur; ut ire ad bellum propriis sumptibus, tributa suo sumptu exigere, & alia, quæ recensentur in d. l. 18. §. mixta 26. ff. de Munerib. & honor. II. Illa, quæ nec personis ut sic, nec rebus secundum se, sed personis subditis propter res, & secundum proportionem patrimonii indicuntur, sic ut impositio, & obligatio in personam dirigatur, licet causa finalis sit ipsa res v. g. ita: *quilibet, qui in bonis annuis habet centum florenos, solvat singulis annis quinque.* l. 6. §. fin. & l. ult. §. mixta. ff. de Munerib. & honor. Alex. Sperell. d. dec. 36. n. 15. *Besold. p. 4. consil. 153. n. 31.* Quæ onera collecta indigitari solent vernaculâ Steur / Schatzung / Hülff / oder Anlag. *Casar de Panimoll. d. adnot. 1. num. 36. Caspar Klock de Contrib. c. 2. n. 81. & 86.*

Præmitto III. Onera rursus subdividuntur, aliqua enim sunt ordinaria, quæ scilicet à summo Principe certâ lege, & in perpetuum constituta, certisque rebus, aut personis imposita sunt, uti tributa, & Steuræ, alia verò extraordinaria, quæ tantum in casu extraordinariæ necessitatis imponuntur, nec certam formam habent, & communi nomine con-

tributionum, exactionum, collectarum, vel talionum significantur. His præmissis.

Dico I. Ecclesias, & personas Ecclesiasticas exemptas esse à muneribus personalibus. l. 1. C. de Episc. & Cleric. Itaque non tenentur ad angarias, id est, operas personales sumptibus imponendis præstandas, germanicè *Scharwerck / Robalten*: ad perangarias, id est, ad operas, quæ à laborantibus propriis sumptibus expediendæ sunt. Item ad tributa Capitationis: quia hujusmodi munera personalia præcisè fundantur in subjectione personarum, & speciem servitutis præferunt.

Dico II. Ecclesias, & personas Ecclesiasticas esse immunes à collectis, & steuris extraordinariis, aliisque oneribus, quæ urgente necessitate personis cum respectu ad facultates, aut possessiones imponuntur: quia etiam istæ exactiones, quamvis cum respectu ad res imponantur, directè tamen imponuntur personis, consequenter non nisi subditis imponi possunt; quales non sunt Ecclesiæ, & Clerici respectu Magistratûs Laici: l. 5. C. de SS. Eccles. l. 2. §. 2. C. de Episc. & Cleric. in quibus nihil extraordinarium ab Ecclesiis exigendum præcipitur. *Auch. item nulla.* junctâ Gloss. C. Eod. ubi sub poena tripli, & Banni imperialis prohibetur, ne communitas quæcunque, vel persona publica, aut privata collectas, exactiones, angarias, vel perangarias Ecclesiis, vel aliis piis locis, aut Ecclesiasticis personis imponere præsumat. Quibus consonant c. 4. & 7. h. t. c. 1. Eod. in 6. c. 4. de Censib. in 6. & Clem. 3. eod. Bulla Cœnæ Domini casu 18. & Bulla Urbani VIII. de Anno 1641. die 23. Sept. Quæ incipit *Romanus Pontifex*, & etiam spontaneam contributionem sine speciali facultate Sedis Apostolicæ in validam declarat, non obstante tempore immemoriali, aut prætextu privilegii Apostolici, vel

vel tolerantia inferiorum Prælatorum, nec prætextu non factæ publicationis, aut receptionis Bullarum, & constitutionum Apostolicarum.

27 Dico III. Ecclesias, & personas Ecclesiasticas per se loquendo, immunes non esse à tributis, & oneribus merè realibus, sive rebus ipsis impositis: quia onera ordinaria, quæ rebus ipsis stabiliter imposita erant, antequam ad Ecclesias devenirent, etiam ex postfacto solvenda sunt, eò quòd res cum onere transeat. arg. c. 5. de Pignorib. c. 28. de Decimis. c. 22. & seq. causa 23. q. 8. l. 67. ff. de Contrah. empt. Intellige de tributis certis, & actualiter impositis, antequam bona ad Ecclesias, vel Clericos transirent, non verò de incertis, vel reservatis, & pro re nata primum imponendis. Canonistæ in c. 1. h. t. Suarez. in tr. de defens. fid. lib. 4. c. 21. & 25. Prout nec sufficit, res tales, cum adhuc à Laicis possiderentur, fuisse descriptas ad eum finem, ut proportionaliter in casu necessitatis collectari possent, nisi saltem de facto certa quantitas in perpetuum à tota Provincia, vel territorio solvenda, à Principe determinata fuerit. Sylvest. V. immunitas n. 19. Felin. consil. 46. n. 18. Fagn. in c. 4. h. t. n. 10.

28 Dico IV. Principes, & Magistratus sæculares, neque quoad bona Ecclesiastica de novo acquirenda, statuta condere posse, ut Ecclesiastici, vel instar Laicorum onera communia supportent, vel talia bona tursus intra certum tempus Laicis vendere, ac alienare teneantur per c. 1. h. t. in 6. Qui textus uti omnes Canones, ac constitutiones in favorem Ecclesiasticæ immunitatis, & contra ejusdem violatores editæ innovantur in Trid. sess. 25. de Reform. c. 20. & quotannis in Bulla Cœnæ Domini casu 18. Sine dubio ideo: quia statuta sæcularium, quæ personarum, vel bonorum Ecclesiasticorum mentionem faciunt, ipso jure nulla dicuntur. c. 10. de Constit.

c. fin. de Reb. Eccles. Tusch. lit. 3. concl. 609. n. 2. cum Baldo, Felino, & alijs.

Dico V. Possent Principes & Dominos sæculares Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis collectas, & contributiones imponere. Primo si speciale privilegium, & expressam licentiam S. Pontificis obtinuerint. c. 7. & ibi Barb. n. 3. h. t. Secundò si bona Ecclesiastica ab Ecclesiis habeantur in feudum. Gail. lib. 1. observat. 30. Layman, in Theol. moral. lib. 4. tr. 9. c. 5. num. 2. Tertiò si Princeps aliquis sæcularis in prima fundatione, & donatione bonorum immobilium alicui Ecclesie facta per expressum pactum collectas, & tributa, vel jurisdictionem in illis bonis sibi reservaverit arg. c. 4. de Condit. apposit. & c. 2. de Jure patronat. Molin. tr. 5. de F. & F. disp. 6. n. 6. Layman. d. c. 5. n. 4. & c. 6. num. 2.

Connexa questio est: utrum ex bonis Clericorum emigrantium, & hæreditatibus, legatis, aut donationibus, quæ ad Clericos, Ecclesias, aut causas pias perveniunt, ac extra territorium transportantur, certam quotam v. g. partem decimam, quæ vulgò *Ubyug/ Nachsteuer/ Ubsahrt/ Ubschoß/ Nachschob* dicitur, detrahere liceat?

Affirmativam commendat praxis, & præxim ratio: si enim consuetudine, aut statuto induci potest, ut de vino, carne, ac rebus id genus alijs, gabella etiam tunc solvatur, cum memoratæ res venduntur personis Ecclesiasticis, ut docet Sylvest. V. immunitas. 1. q. 6. in fin. Ludovic. Molin. de F. & F. disp. 663. n. 5. quid prohibet, consuetudine aut statuto induci, ut de hæreditatibus, aut legatis gabella detractionis solvatur etiam tunc, cum Ecclesiis, aut personis Ecclesiasticis obveniunt?

Sed vereor, ne in puncto juris verior sit sententia opposita. Ex enim l. Decima detractionis est onus mixtum, quod ab Ecclesiasticis pro bonis de novo acquisitis exigi non potest, juxta doctrinam Barchol. in consil. 180. lib. 1.

lib. 1. n. 4. Panorm. consil. 13. n. 2. lib. 2. Math. de Jurisd. p. 4. cent. 1. cas. 11. n. 37.

II. Quia ut bona transeant ad Ecclesiasticos cum suis oneribus, necesse est, ut eadem onera non sint realia, sed etiam, ut sint certa, perpetua, & invariabilia, ac in fixo pro rebus, non autem pro personis, ut magistraliter firmat Rota in *Brundusina Gabella coram Penia. decis. 1079. in Alben. Gabella, seu onerum coram Merlino decis. 902. in Hydruntina exemptionis. 5. Julii. 1660. coram Merlino.* & sequitur Sperell. dec. 35. num. 2. & seqq. & dec. 36. à num. 10. at verbò decima emigrationis, & detractionis in primis non est onus merè reale, sed mixtum. Nec etiam est ordinarium, sed extraordinarium, cum omnia onera per statutum inferiorum indicta sint munera extraordinaria, ut declarat Bald. consil. 112. num. 6. quem refert, & sequitur Eagn. in c. licet. num. 30. in fin. de Censib.

III. Quia bona Clericorum, & ea bona, quæ hereditate, legato, donatione, emptione, aut alio titulo è manibus Laicorum perveniunt ad Ecclesias, aut personas Ecclesiasticas, non subjacent stauræ, si remanent in territorio, cum staura sit onus mixtum, à quo liberi sunt Clerici, & Ecclesiæ, ergo neque subjacent detractioni, si è territorio transferuntur: quia detraçtio in illius locum subrogata assumit eandem naturam juxta Nat. consil. 157. sub num. 4. & 5. Socin. sen. consil. 129. num. 8. ad mod. 5. tertio principaliter. lib. 1. Bald. in l. 1. §. quodsi nemo. sub num. 4. 5. sed quando collecta. ff. Quod cujusque universi. nom. & in l. etiam 5. n. 18. C. de Exec. rei judic. IV. Quia Ecclesiæ, & Clerici non tenentur ad onera etiam realia, cetera & invariabilia, si bona, antequam pervenerint ad eorum manus, tali onere non reperiebantur affecta, ut sæpe rescripsit SS. Congregatio boni regiminis teste Casare de Paumol. decis. 100. n. 9. & 10. ergo nec te-

nentur ad gabellam, seu onus emigrationis, aut detractionis, si vel bona sua, vel sibi relicta legata, aut donata extra territorium transferant, siquidem hoc onus omninò novum est, nec bonis, dum penes Laicos essent, impostum, sed tantummodo lex lata, aut introducta consuetudo de imponendo, & dum imposturi bona immunia sunt, & exempta. Sperell. lib. 1. decis. 35. num. 36. cum Bald. & Felin.

Quod attinet oppositum argumentum à pari, præterquam, quòd in moralibus juxta alibi dicta elumbe sit, disparitas est, quòd ubi de rebus, quæ usu absumentur ex statuto, aut consuetudine Gabella exigitur, ea non imponatur ipsis Clericis, aut eorum bonis, sed carnibus, aut vino vendendis à Laicis in certo loco, e contra decima detractionis Clericis, vel Ecclesiis, aut eorum bonis imponatur; siquidem tributum, & onus non dicitur imponi, quando per legem, vel consuetudinem illius solutio demandatur, sed quando fit actualis contributio.

Ceterum nec in casu publicæ utilitatis, aut evidenti necessitatis, vel pietatis: ut si bellum defensivum, aut pro Religione suscipitur, personæ Ecclesiasticæ ad contribuendum per Principes sæculares cogi possunt, sed si tanta fuerit necessitas, ut Laicorum facultates eidem sublevantæ non sufficiant, personæ autem Ecclesiasticæ sine detrimento suæ Ecclesiæ, & cultûs Divini juvare valeant, tunc consulto prius S. Pontifice, per suos Superiores, & Judices Ecclesiasticos compellendi sunt. c. 4. c. 7. & ibi Panorm. num. 6. & 19. h. t. Sylvester. F. immunitas. num. 20.

§. V.

Forma immunitatis realis, seu rerum ad Ecclesias pertinentium consistit in exemptione, quæ res ejusmodi à muneribus personalibus, realibus, & mixtis immunes sunt.

U u

§. VI.

KÖNIGIN DECRET. LIB. III.

§. VI.

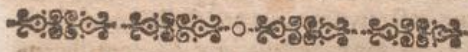
33 *Finis* hujus immunitatis est, ut Ecclesiae, ejusque Ministrorum dignitas illaesa conferretur.

§. VII.

24 *Effectus* immunitatis realis est, quod bona Ecclesiarum, & Clericorum à vectigalibus, fteuris, tributis, aliisque civilibus exactionibus saeculari Principi solvendis eximat, c. 4. & 7. b. t. l. 5. C. de SS. Ecclesiis. ita quidem, ut potestas saecularis nec per consuetudinem excusari possit, si collectas, aut contributiones Ecclesiis, aut Ecclesiasticis personis imponat: ex quo hæc immunitas ex jure Divino prodiit, contra quod nulla consuetudo prevalere potest, c. 4. de Censib. in 5. juncto c. fin. de Consuetud.

§. VIII.

35 *Affinis* immunitati reali est *immunitas personalis*, cujus præcipuæ partes sunt exemptio à jurisdictione saeculari, quæ *privilegium fori* dicitur; & *privilegium Canonis* ab Innocent. II. Papa editi, quod refertur in c. si quis. 29. causa 17. q. 4. de quibus alibi passim.

TITULUS L.

Ne Clerici, vel Monachi saecularibus negotiis se immisceant.

SUMMARI A.

1. *Qua* hic veniant nomine negotiorum saecularium?
2. *Quo* jure sint prohibita? 3. *Quibus?* 4. *usque*
10. *Quæ* negotia Clericis ac Monachis sint prohibita? 10. *Forma.* 11. *Finis*, ob quem prohibentur.
12. *Qua* sit pena Clericorum, ac Monachorum negotiis saecularibus se immiscientium.

Ultimus hic titulus primo correspondet, cum quam maximè ad vitam, & hone-

statem Clericorum, Monachorumque pertineat, à saecularibus negotiis abstinere.

§. I.

Nomine negotiorum saecularium, quibus Clerici, vel Monachi se immiscere prohibentur, ea veniunt, quæ à Divinis notabiliter abstrahere solent, vel contemptum generare.

§. II.

Causa efficiens horum prohibitorum negotiorum est jus, unde acceperunt prohibitionem, id quod habetur in c. decrevit. 1. c. Episcopus. 3. dist. 88. c. duo sunt. 7. causa 12. q. 1. c. credo. 2. c. placuit. 3. causa 21. q. 2. Clem. 1. de Vita & hon. Cleric. & toto hoc titulo X. & in 6.

§. III.

Subjectum sunt Clerici & Monachi, etiam Canonici, Prælati, & Episcopi, quibus indignum, ac indecorum est, saecularibus se negotiis immiscere: enimverò nemo, ut inquit Apostolus 2. ad Timotheo 7. militans DEO implet se negotiis saecularibus. Et sanè quæ Clericis non conveniunt, multo magis Episcopos, & Prælatos dedecet: eorum liquidem, qui aliis præstant, minimi defectus vulgo videntur maximi, & parva vitia elucet magis, quò præstantiores debeat esse illi, quibus adherent.

§. IV.

Materia, sive *Objectum* constituunt ipsa negotia saecularia, quæ Clericis, & Monachis sunt prohibita. Eorum

I. In c. 1. h. t. plura, & si exactè separentur quatuordecim recensentur, quæ vel Laicis quoque, vel Clericis tantum sunt interdicta, prout legenti patebit.

II. In c. 2. & 4. Eod. ad illa refertur, quod Clerici non debeant esse Procuratores, administratores, aut officiales Principum, ac Dominorum temporalium. Si contra fecerint, & in suo officio, ac administratione desiquif-